

Sveinung Skule, direktør Direktoratet for høgare utdanning og kompetanse

Fleire vel økonomi og IKT – færre vil bli lærar

I år har 135 980 personar søkt om studieplass på ein høgskule eller eit universitet via Samordna opptak. Det er litt fleire enn i fjor. Auken er størst til økonomisk-administrative fag, IT og teknologi, medan nedgangen i söking er størst til lærarutdanningane.

Etter rekordhøge søkeratal under pandemien har talet på søkerar til høgare utdanning stabilisert seg. Totalt er det 2,2 søkerar per studieplass, og søkerane kan velje mellom eit rekordstort tal utdanningsar: 62 590 studieplassar på 27 universitet og høgskular i heile landet.

Viktig kapasitetsauke i høgare utdanning

– Eg er glad for at vi både har så mange søkerar og fleire studietilbod enn nokosinne. Framover vil knappheit på kompetanse bli ein av dei viktigaste flaskehalsane for å løyse dei store utfordringane vi som samfunn står overfor. Å satse på utdanning og kunnskap er avgjerande for å sikre konkurranseskraft og velferd i Noreg i framtid. Eg er særleg glad for at over 30 000 av søkerane ønsker å studere helsefag og gjere en skilnad i ein av dei aller viktigaste sektorane våre, seier forskings- og høgare utdanningsminister Ola Borten Moe (Sp).

- [Fleire tal og statistikk om søkeratalane finn du hos Samordna opptak](#)

Sökinga til fagskulane aukar betydeleg. I år er det 1200 fleire søkerar enn i fjor, ein oppgang på rundt 10 prosent. Til saman 13 453 personar har søkt ei fagskoleutdanning gjennom Samordna opptak, og aldri før har det vore tilbod om fleire studieplassar.

– Regjeringa satsar stort på fagskulane, og det er positivt at enno fleire får opp auga for dei moglegheitene ei fagskoleutdanning gjev. Her blir det utdanna kandidatar som det er stor etterspurnad etter i næringslivet. Eg er også glad for den positive tendensen vi ser i söking til studiar innan informasjonsteknologi. Noreg har eit stort behov for fleire IT-utviklarar i Noreg og dette er eit av kompetanseområda som vi vil satse særleg på. Her må det komme fleire studieplassar framover, seier Borten Moe.

Betydeleg nedgang i søkera til lærarutdanningane

Den største endringa i søkeratala samanlikna med fjaråret, er nedgangen i talet på førstevalssøkarar til lærarutdanningane. Sidan 2019 har det vore fire strake år med nedgang i søkera til lærarutdanningane, og talet på søkerar fell betydeleg frå i fjor til i år. Totalt er det 21,9 prosent færre søkerar til lærarutdanningane enn i 2022.

– Sjølv om lærarutdanningane totalt sett tiltrekker mange søkerarar, ser vi at nedgangen dei tre siste åra held fram også i år. Nedgangen er størst i distrikta, men også lærestadar i dei større byane opplever no å få færre søkerar til lærarstudia, seier Sveinung Skule. Han leiar Direktorat for høgare utdanning og kompetanse, som har ansvaret for Samordna opptak.

Spesielt søkeratala til barnehagelærar og grunnskulelærar for dei eldste barna fell dramatisk, her er det færre enn ein søker per studieplass.

– Dette er noko som bør uroe alle oss som bryr oss om den norske skulen. Her må vi sjå nærmare på kva som kan vere årsakene til den kraftige duppen i søkeratal. Og vel så viktig: kva kan vi gjere for å snu denne utviklinga? Det må vi ha en open og kunnskapsbasert debatt om framover, og det blir viktig med tett dialog med alle involverte partar. For å snu den negative trenden, jobbar regjeringa med ei rekke tiltak for å rekruttere, utdanne og behalde lærarar, og vi ser på nye grep vi kan ta framover, i samarbeid med dei som er tettast på denne utfordringa, seier Borten Moe.

Flest vil studere helsefag, men det er ein nedgang for fleire utdanninger

Helsefag er utdanningsområdet med klart flest søkerar. Samla er det langt fleire søkerad enn det er studieplassar: rundt 30 000 søkerar konkurrerer om nesten 12 000 studieplassar.

Med rundt 9000 søkerar, har fleire enn 1 av 10 søkt på ei sjukepleiarutdanning. Det er 12,5 prosent færre enn i fjor. Det er ein nedgang i søkera til fleire andre helseutdanninger, som vernepleiar, barnevern og medisin, og den samla søkera til helsefaga har gått ned med 7,5 prosent. På andre helseutdanninger peikar pilene oppover i år, blant anna radiograf, ernæring, farmasi, ortopedi og fysioterapi.

Oppsving for økonomi, IKT og teknologi

I år har 1 av 5 av alle søkerar minst ei teknologiutdanning i søkeraden sin. 411 fleire har ei slik utdanning som sitt førsteval, det er 2,3 prosent fleire enn i fjor. Spesielt sivilingeniør, maritime studiar og arkitektutdanninger er populære blant søkerane. Også søkera til IKT-utdanninger aukar. Aldri før har det vore fleire førstevalssøkarar til desse utdanningane. 7232 søkerar har eit IKT-studium på topp, det er 467 fleire enn i 2022.

Utdanningsområdet økonomi og administrasjon har ein kraftig oppgang i søkera. Totalt har nærmare 24 000 dette som sitt førsteval, det er nesten 20 prosent fleire enn i 2022.

Fleire eldre søkerar vil studere på nett og på deltid

Det er ein tydeleg trend at fleksible studiar er populære. Både for nettstudiar, samlingsbaserte studiar og deltidsstudiar peikar pilene oppover, både når det gjeld tal på studietilbod og tall på

søkarar. I løpet av dei siste ti åra har talet på søkerar med ei deltidsutdanning som førsteval auka med 100 prosent.

Dei fleksible utdanningane skil seg også ut ved at søkerane er eldre, her er snittalderen 32,8 år, medan den generelle søkeren i snitt er 25,1 år gammal. Mange av dei fleksible studietilboda er lagt til studiestadar i distrikta.

— Behovet for fleksible utdanningar aukar i takt med at fleire ønsker å studere og kombinere dette med jobb og familie. Innan sjukepleiarutdanningane er det til dømes meir enn dobbelt så mange søkerar per studieplass til dei utdanningane som det er tilbod om på deltid, enn det er til heiltidsstudiane. Her treff vi openbert ei anna gruppe enn vi gjer med dei ordinære studietilboda. Eg trur fleksible utdanningar er ein av nøklane til å få utdanna nok folk til skule og helsetenester over heile landet. Vi må gjere kaka større, og nå fleire av dei som ikkje har moglegheit til å ta ei heiltidsutdanning i ein stor by, seier Borten Moe.

Faktaboksar:

Søkartal 2023 – universitet og høgskuler

- 135 980 personar har i år søkt opptak til universitet og høgskuler gjennom Samordna opptak.
- Universitet og høgskular har lyst ut 62 590 studieplassar fordelt på 1 332 studiar.
- I 2023 har 81 889 kvinner og 54 091 menn søkt opptak til grunnstudiar ved universitet og høgskular gjennom Samordna opptak. Dette utgjer en kvinnedel på 60,2 prosent og en mannsdel på 39,8 prosent.

Søkartala fortel ikkje kor mange av søkerane som er kvalifisert til dei studia dei søker seg til. Dette får vi vite i slutten av juli når hovudopptaket har blitt gjennomført og tilboda har blitt sendt ut.

Søkartal 2023 - fagskular

- 13 453 personar har i år søkt opptak til høgare yrkesfagleg utdanning gjennom Samordna opptak.
- Det er lyst ut 12 786 studieplassar fordelt på 465 ulike fagskulestudiar.
- I 2023 har 4 613 kvinner og 8 840 menn søkt opptak til høgare yrkesfagleg utdanning ved fagskular gjennom Samordna opptak. Dette utgjer ein kvinnedel på 34,3 prosent, og ein mannsdel på 65,7 prosent.
- Nett- og samlingsbaserte studiar er populære. 58,5 prosent har ei slik utdanning som sitt førsteval. Flest fagskulesøkarar har studiar innan teknologi og helse på topp.
- På studiar innan informasjonsteknologi, er det 23 prosent fleire førstevalssøkarar enn i fjor, men også studiar innan teknologi, økonomi og administrasjon og helsefag aukar mykje.

Desse utdanningane har flest førstevalssøkarar:

Studium namn	Lærestad	Studiestad	Planlagde studieplassar	Søkarar førsteval
Siviløkonomutdanninga	NHH	Bergen	500	2 170
Rettsvitenskap (jus), haust	UIO	Oslo	224	2 159
Rettsvitenskap	UIB	Bergen	380	1 926
Organisasjon og ledelse, Rena, deltid, nettbasert	HINN	Rena, nettstudium	220	1 391
Leiing	UIT	Alta, nettstudium	800	1 249
Industriell økonomi og teknologileiing	NTNU	Trondheim	144	1 245
Politiutdanning, Oslo	PHS	Oslo	176	1 187
Arkitekt	AHO	Oslo	60	1 133
Økonomi og administrasjon, Trondheim, bachelor	NTNU	Trondheim	205	991
Berekraftig økonomi og leiing, deltid*	NMBU	Ås, nettstudium	200	973
Medisin, haust	UIO	Oslo	120	965

Desse utdanningane har flest førstevalssøkarar per studieplass

Studium namn	Lærestad	Studiestad	Planlagde studie-plassar	Søkarar førsteval	Førsteval pr plassar
Arkitekt	AHO	Oslo	60	1 133	18,9
Luftfartsfag	UIT	Tromsø	12	207	17,3
Kriminologi, bachelor	UIO	Oslo	48	827	17,2
Kriminologi, årsstudium	UIO	Oslo	24	387	16,1
Toll, vareførsel og grensekontroll	UIS	Stavanger	60	940	15,7
Psykologi, haust	UIO	Oslo	63	951	15,1
Mat, ernæring og helse, nettbasert	HINN	Elverum, nettstudium	30	418	13,9
Paramedisin	NTNU	Gjøvik	30	368	12,3
Film- og TV-produksjon	UIB	Bergen	22	269	12,2
Informasjonsteknologi, årsstudium	OSLOMET	Oslo	20	239	12,0